

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת יתרו תשע"ג שנה ב' גליון 78

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: האחדות משווה בין ארבעת יסודות הגוף

וז"ל: שהיו שומעין את הנראה ורואים את הנשמע, ורצה לומר שכל כך נתבטלו מהם אז כל הכוחות הגשמיות ונזדכך השגתם מאוד עד שכל מציאות עניני המוחשים הגשמיים שהיו תחילה, היו רואים אותם ראייה חושית, עתה נתבטלו אצלם מראותם בחוש ראותן להתבונן בהן כלל. יעו"ש.

והיינו, כי עצם מעמד הר סיני זיכך את ישראל עד שעניני בשר שלהם נהפכו לעיני הרוח, והגשמיות הפשוטה לא נתפסה בחוש כלל.

כמו כן מובא בזוה"ק (יתרו דף צד:) שעם ישראל כשעמדו על הר סיני הוסרה הזוהמה מהם וכל הגופים היו מצוחצחים כצחות המלאכים העליונים... והנשמה שבפנים הגוף היתה כזוהר הרקיע לקבל אור וכו'. יעו"ש.

וצריך להבין כיצד זכו ישראל לסילוק זוהמת הנחש, בעצם המעמד על הר סיני עוד קודם מתן תורה?

כתב רבי יהונתן אייבשיץ בספרו אהבת יהונתן (פרשת פינחס) וז"ל: דידוע דאדם נברא מארבע יסודות (הוספת המחבר: הנקראים: ארמ"ע, כיעוי' ברבינו בחיי בראשית א, ב: 'ואחר תשעה גלגלים אלה ארבעה יסודות, שהסדור שלהן אש רוח מים עפר, והסימן להם ארמ"ע'. ועי' במדבר רבה נשא פרשה יד אות יב: "ד"א, למה שלושה מיני עולה ואחד לחטאת, כנגד

בשבוע שעבר ביארנו כי על ידי קיום מצוות של בין אדם לחבירו מתוך מסירות נפש, יזכה לעלות בחיים חיותו לגן עדן, ולכך זכה רבי יהושע בן לוי לעלות חי לגן עדן. הפעם נביא הסבר נוסף מדוע מצוות של בין אדם לחבירו מסוגלות לזכות את האדם לעלות חי לגן עדן.

בהגדה של פסח אנו אומרים: "אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה, דיינו".

וצריך להבין איזו מעלה יש להר סיני ללא קבלת התורה?

ומבאר האבודרהם בפירושו על ההגדה, שמעלת הביאה להר סיני, הביאה שפסקה מישראל זוהמת נחש, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (עבודה זרה כב:): כשבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן, גויים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתן. יעו"ש.

והיינו שעצם המעמד על הר סיני סילקה מעם ישראל את זוהמת הנחש, אף ללא קבלת התורה.

וביאור דבריו, במעמד הר סיני נאמר "וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים", וביאר רש"י רואים את הנשמע שאי אפשר לראות במקום אחר. וביאר הגר"ח מוולוז'ין (נפש החיים שער ג' פרק י"א)

ארבעה טבעים שברא מהם הקב"ה העולם. השלושה הם עליונים זה למעלה מזה, והרביעי הוא התחתון, הכבד שבכולן. ואלו הן, הארץ היא הכבדה שכולן וכנגדה נעשה השעיר, המים למעלה מן האויר, האויר שממנו נוצר הרוח למעלה מן המים, והאש למעלה מן האויר, שהאש קלה מכולם שהיא עולה עד לרקיע. וסימן לדבר כשהשלהבת נעקרת מן הגחלת פורחת והולכת היא למעלה. ע"כ) ובהיותם בשלימותן נוח לו לאדם להיות בלי צער כלל, ויושב בהשקט ובבטח. רק פעמים בהתגבר יסוד אחד על חבירו, ולפעמים יסוד האש גובר אשר מזה נולד חולי הקדחת, או לפעמים יסוד המים, וכן כולם, ומוט יתמוטט האדם וקשה עליו לשאת התגברות של אותו היסוד.

וזה נתהווה בעוונותינו הרבים מחטא אדם הראשון, דמקודם שחטא האדם באמת נברא להיות חי וקיים לעולם, אבל האדם נתקלל בחטאו, גם היסודות נתקללו בעבור ששורש האדם מכל הארבע יסודות, ונלקו שמתגברין זה על זה, עד שנתפרדה החבילה. אבל לפינחס נתן הקב"ה יתר עז, היינו ברית שלום בין היסודות אלו תמיד, לבל יתגבר האחד על חבירו. ולכך פנחס זה אליהו חי וקיים לעולם. עכ"ל.

ומתבאר מדבריו, כי זוהמת נחש גרמה שארבעה היסודות – אש רוח מים ועפר, לא יהיו שוים ויתגברו זה על זה, ועל ידי כך באה מיתה לאדם.

ויש לומר, שהנחש בהכנסת הזוהמה אל חוה גרם לה שנאה ותחרות בין הבריות, ותוצאה מכך נגרם גם שהארבע יסודות – אש רוח מים ועפר, לא יהיו שוים ויתגברו אחד על השני ויגרמו מיתה לאדם.

ולפיכך כאשר עמדו ישראל לרגלי הר סיני וזכו להגיע למצב של "ויחן שם ישראל נגד ההר" (יתרו יט, א"ב).

ופירש רש"י: "ויחן שם ישראל, כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומת ובמחלוקת".

ומחמת שבאו לאחדות הסירו את זוהמת הנחש מהם, הגורמת לפירוד ומחלוקת, ומחמת כן זכו להתעלות ולהידמות למלאכים עוד קודם מתן תורה.

זו גם הסיבה שכל בני ישראל זכו בזמן זה לרפואה, וכמו שכתב רש"י (שבת קמו): וכל שעמדו על הר סיני נתקדשו ונטהרו ונרפאו מכל מום ואף עורים ופסחים שהיו בישראל, כדתניא בספרי. ע"כ.

וזאת משום, שכל המחלות באדם נובעות בהתגבר יסוד אחד על חבירו, אולם כשבאו ישראל לידי אחדות ועל ידי כך השוו בין ארבעת היסודות, זכו לרפואה.

והנה כתב רבי אליהו הכהן האיתמרי בספרו מגלה צפונות (פרשת בראשית דף ב' טור א') בשם חז"ל וז"ל: שכל מה שיש בתורה יש באדם: בתורה רמ"ח מצוות ובאדם רמ"ח אברים, בתורה שס"ה מצוות לא תעשה ובאדם שס"ה גידים, בתורה פרד"ס פשט רמז דרוש סוד ובאדם ארבע יסודות. והאדם הוא צורת התורה עכ"ל. (ועי' עוד בספרו מדרש תלפיות ענף אצבעות וענף חלקי המצוות, ובבן יהוידע עמ"ס סנהדרין קא. ד"ה שאין יינו מחמיץ).

ויש לומר, שבתחילה ישראל היו צריכים לקבל את התורה רק עם חלק הפשט שבה, אולם כאשר הגיעו ישראל למרגלות ההר והתאחדו ביניהם ועל ידי כך השוו בין ארבע יסודות הגוף, כשכר על כך קיבלו את התורה בארבעת חלקיה פשט רמז דרוש וסוד.

נמצא כי המוסר עצמו לעזור ולסייע לחבריו ומשלים עצמו במצוות של בין אדם לחבירו, ומרבה אחדות בעולם, משלים את ארבע יסודות הגוף שבו ומסיר את זוהמת נחש אשר הביאה מיתה לעולם ולכן זוכה על ידי כך לעלות חי לגן עדן.

יום ראשון כ"ג שבט: יום זה הוא יומא דהילולא דהנה"ק רבי יעקב חיים ישראל בן שרה אלפיה זיע"א (אביו של בעל קונטרס היחיילי) שהבטיח שהאומר "פתח אליהו הנביא" וידליק נר לעילוי נשמתו ויבקש בקשה אחת, יתפלל עבורו בשמים.